МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра соціології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Перший проректор
Іщенко Н.М.

"____" _____2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Розробник	Броннікова Л.В.
Завідувач кафедри розробника	Мейжис І. А.
Завідувач кафедри спеціальності 053	Каневский В.І.
Завідувач кафедри спеціальності 231	Палагнюк Ю.В.
Завідувач кафедри спеціальності 054	Мейжис І.А.
Декан факультету	Шевчук О. В.
Начальник НМВ	Калініченко В.І.

Миколаїв – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Філософія науки	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	054 Соціологія	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Соціологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2019-2020	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	9	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредита / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15 30 75	
Відсоток аудиторного навантаження	38%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Іспит	

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Філософія науки	
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	053Психологія	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Психологія	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	6	
Навчальний рік	2019-2020	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	11	

Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	6 кредитів / 180 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма 30 30 120	Заочна форма
Відсоток аудиторного навантаження	33%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік	

Найменування показника	**Характеристика дисципліни**	
Найменування дисципліни	Філософія науки	
Галузь знань	31 Соціальна робота	
Спеціальність	231Соціальна робота	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Соціальна робота	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	6	
Навчальний рік	2019-2020	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма 11	Заочна форма
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3кредита / 90годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма 15 15 60	Заочна форма
Відсоток аудиторного навантаження	33%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна **"Філософія науки"** є нормативною, входить до циклу дисциплін загальної підготовки і є важливою складовою частиною гуманітарної підготовки студентів. Вивчення курсу дає можливість студентам використовувати здобуті знання у своїй науковій діяльності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід емпіричних досліджень.

Курс розрахований на вивчення, опрацювання і усвідомлення фундаментальних філософських питань наукового пізнання та їх практичного застосування у сфері соціально-поведінкових наук та соціальній роботі.

Мета навчального курсу:

окреслити коло проблематики філософії наукового пізнання; виявити його історичні та сучасні параметри; ознайомити студентів з основними ідеями, напрямами, класичними творами з вказаної тематики.

Курс ставить наступні **завдання**:

- показати роль методології наукового знання у становленні та розвитку науки;
- ознайомити з історією осмислення феномену науки у філософській традиції;
- сприяти вдосконаленню логічного мислення студентів;
- пов’язувати проблеми конкретно-наукових досліджень із загально-філософськими положеннями.

Студент повинен знати :

- основні етапи розвитку філософії науки;
- категоріально-понятійний апарат курсу(ПРН12,ПРН3);
- актуальні питання сучасної філософії науки(ПРН1, ПРН2).

Студент повинен вміти:

- застосовувати категоріальний апарат філософії науки до власних наукових досліджень(ПРН14);
- орієнтуватися у методологічних проблемах сучасних соціогуманітарних наук(ПРН2);
- формувати власний світогляд відповідно до принципів сучасної науки та вимог сьогодення;
- володіти системним мисленням;
- використовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань(ПРН23).

Узагальнені кваліфікаційні вимоги стосовно даної дисципліни сприятимуть:

1) раціональній реконструкції основних етапів історії науки та ключових моментів логіки наукового дослідження;

2) створенню навичок філософської рефлексії загальнонаукової проблематики, співвіднесення фундаментальних філософських концептів з найзагальнішими проблемами конкретних наук;

3) глибокому аналізу пізнавальної та соціокультурної сутності досягнень та труднощів у розвитку науки.

Методика вивчення дисципліни передбачає:

- використання сучасних освітніх технологій;
- поглиблену самостійну роботу студентів;
- практичне застосування набутих знань, умінь і навичок студентів на практичних заняттях та інші.

Програма дисципліни "Філософія науки" орієнтована на збагачення студентів знаннями і вміннями, необхідними для формування їхнього теоретичного світогляду та якісної підготовки для наукової діяльності.

Контроль за засвоєнням матеріалу, передбаченого програмою з дисципліни «Філософія науки», здійснюється у формі поточного та підсумкового етапів. Поточний контроль проводиться під час вивчення тем, проведення семінарських занять. Підсумковий контроль проводиться у відповідності з навчальним планом у формі семестрового іспиту(для спеціальності «Соціологія») і заліку для студентів спеціальностей «Психологія» та «Соціальна робота». Максимальна кількість балів, яку може отримати студент протягом вивчення курсу – 100 балів.

3.Програма навчальної дисципліни для спеціальності «Соціологія»

Тема	Лекції (год.)	Сем. заняття (год.)	Сам. роб.
Частина 1. Філософське осмислення науки.			
Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції.	2	4	10
Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	2	4	12
Тема 3. Структура наукового пізнання.	2	4	10
Тема 4. Методологічний арсенал науки.	2	6	10
Разом	8	18	42
Частина 2. Основні концепції філософії науки. Наука і суспільство.			
Тема1. Основні концепції філософії науки	4	6	18
Тема 2. Наука, суспільство, цивілізація.	3	6	15
Разом	15	30	75

Програма навчальної дисципліни для спеціальності «Психологія»

Тема	Лекції (год.)	Сем. заняття (год.)	Сам. роб.

Частина 1. Філософське осмислення науки.			
Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції.	4	4	10
Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	4	4	12
Тема 3. Структура наукового пізнання.	4	4	18
Тема 4. Методологічний арсенал науки.	8	8	20
Разом	20	20	60
Частина 2. Основні концепції філософії науки. Наука і суспільство.			
Тема1. Основні концепції філософії науки	6	6	30
Тема 2. Наука, суспільство, цивілізація.	4	4	30
Разом	30	30	120

Програма навчальної дисципліни для спеціальності «Соціальна робота»

Тема	Лекції (год.)	Сем. заняття (год.)	Сам. роб.
Частина 1. Філософське осмислення науки.			
Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції.	2	2	10
Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	2	4	12
Тема 3. Структура наукового пізнання.	4	4	10
Тема 4. Методологічний арсенал науки.	3	8	10
Разом	11	12	42
Частина 2. Основні концепції філософії науки. Наука і суспільство.			
Тема1. Основні концепції філософії науки	2	2	10
Тема 2. Наука, суспільство, цивілізація.	2	1	8
Разом	15	15	60

4. Зміст навчальної дисципліни

Частина 1. Філософське осмислення науки.

Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції.

Предмет і структура філософії науки. Філософія науки як галузь філософського знання. Філософський аналіз сутності науки і її соціальних функцій.

Становлення наукового знання – від переднаукового знання до наукового опису дійсності. Наука, паранаука, теологія.

Три аспекти буття науки: наука як виробництво нового знання, як соціальний інститут, як особлива сфера культури. Проблемне поле філософії науки.

Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.

Становлення філософського світогляду та виникнення науки у стародавньому світі. Антична цивілізація як осередок розвитку науки. Властивості наукового пізнання: підпорядкованість єдиному принципу, закону; системний характер знання; логічна послідовність; підтверджуваність фактами тощо. Система наук у античному світі.

Теологічний контекст розвитку наукового мислення в середні віки. Поява перших європейських університетів.

Гуманістична спрямованість наукового пізнання доби Відродження .Основні досягнення натурфілософії – творчість М.Коперника, Дж.Бруно, Г.Галілея.

Світоглядні засади наукової революції 16 – 17 ст. Формування новочасової науки. Природа як математичний універсум. Становлення класичного ідеалу наукової раціональності. Емпіризм та раціоналізм. Індуктивний метод Ф.Бекона. Картезіанська методологія пізнання. Наукова програма І.Ньютона.

Специфіка механістичного природознавства 17 ст. Культ розуму, пропаганда науки та освіти у добу Просвітництва. Інституціональна організація науки. Наука як професійна діяльність.

Еволюційні ідеї в біології 19 ст. Теорія походження видів Ч.Дарвіна. Наукові відкриття у фізиці кінця 19- початку 20 ст. Створення квантово-

релятивістської фізики . Гуманітарні науки та суспільствознавство 20-початку 21 ст. Специфіка постнекласичної науки.

Поява Великої науки у 20 ст. Зміни у системі наукової комунікації. Дисциплінарна організація сучасної науки: математика, природознавство, технічні і соціально-гуманітарні науки.

Зміст та евристичний потенціал синергетики. Філософія і методологія нелінійного природознавства. Глобальний еволюціонізм як основа сучасної наукової картини світу. Образ науки майбутнього.

Тема 3. Структура наукового пізнання.

Теоретична та практична діяльність людини. Особливості чуттєвого пізнання та його роль у процесі наукового дослідження, форми чуттєвого пізнання. Сенсуалізм в історії філософії і науки. Сутність раціонального пізнання та його значення у процесі наукового дослідження. Співвідношення чуттєвого і раціонального у процесі пізнання.

Науковий факт, проблема, ідея та гіпотеза, закон, концепція, теорія як форми наукового пізнання. Особливості емпіричного рівня пізнання. Поняття теоретичного рівня наукового пізнання та його співвідношення із раціональним пізнанням. Відносний характер емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання. Поняття наукового факту у природничих і гуманітарних науках. Співвідношення факту і теорії у природознавстві.

Тема 4. Методологічний арсенал науки.

Формування методології наукового пізнання у філософії XVII-XVIII ст. Індуктивний метод наукового пізнання, його переваги та обмеженість. Дедуктивний метод наукового пізнання, його особливості. Розвиток методології наукового пізнання у XIX-XX століттях. Загальнонаукові методи наукового пізнання: аналіз, синтез, моделювання, спостереження. Методологія природничих і гуманітарних наук - відмінне та спільне.

Співвідношення філософських та загальнонаукових методів у гуманітарних та соціальних науках.

Природа істини. Проблема об'єктивності, абсолютності та відносності у пізнанні, істина як процес. Проблема критеріїв істинності наукового знання. Поняття практики, підходи до розуміння її природи. Роль практики у процесі пізнання дійсності. Філософський постмодерн про істину.

Частина 2. Основні концепції філософії науки. Наука і суспільство.

Тема 1. Філософія науки.

Класична, некласична та постнекласична наукова раціональність. Методологічні принципи філософії постпозитивізму (К.Поппер, І.Лакатос, Т.Кун, П.Фейєрабенд) та їх значення в еволюції сучасного наукового знання. Гіпотетико-дедуктивна модель К.Поппера. Концепція дослідницьких програм І.Лакатоса. Структура наукових революцій за Т.Куном. Постнекласична раціональність в умовах інформаційного суспільства.

Новітня західна філософія науки. Натуралістичні тенденції у філософії кінця ХХ-початкуХХ1 ст.

Тема 2. Наука, суспільство, цивілізація.

Особливості сучасної науки. Вплив техніки і новітніх технологій на всі сфери життєдіяльності соціуму. Позитивні та негативні наслідки науково-технічного прогресу. Роль науки в життєдіяльності суспільства. Проблема неоднозначності світоглядних інтерпретацій новітніх досягнень науки. Моральні та правові регулятиви розвитку науки. Відповідальність вченого. Етика науки. Наука і глобальні проблеми. Шляхи вирішення глобальних проблем сучасності.

4.2Плани семінарських занять для спеціальності «Соціологія» і «Психологія»

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	**Предмет і завдання філософії науки.** 1.Основні поняття філософії науки: наука, знання пізнання та ін. 2.Предмет філософії науки. 3.Філософія і наука: «історія» відносин, перспективи взаємодії.	4
2	Виникнення науки. Основні етапи розвитку науки 1.Антична наука. 2. Середньовічна наука. 3.Формування новочасової науки. Класична механіка та її значення. 4.Еволюційні ідеї у біології 19 ст. 5. Фізика кінця 19 – початку 20 ст. 6.Досягнення науки і техніки 20 ст. Проблеми соціально-гуманітарного знання. 7.Постнекласична наука та її особливості.	8
3	**Структура наукового пізнання** 1.Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання. 2.Особливості емпіричного рівня та його форми. 3.Особливості теоретичного рівня, його форми та методи. 4.Специфіка соціологічного дослідження.	10
4.	**Основні концепції філософії науки** 1.Критичний раціоналізм К.Поппера. Альтернативність у науці. 2.І.Лакатос та його концепція дослідницьких програм. 3.Структура наукових революцій (за Т.Куном). 4.Наукова раціональність у інтерпретації Е. Гуссерля. 5.Новітня західна філософія науки.	8
	Всього:	**30**

4.2Плани семінарських занять для спеціальності «Соціальна робота»

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Предмет і завдання філософії науки. 1.Основні поняття філософії науки: наука, знання	4

	пізнання та ін. 2.Предмет філософії науки. 3.Філософія і наука: «історія» відносин, перспективи взаємодії.	
2	Виникнення науки. Основні етапи розвитку науки 1.Антична наука. 2. Середньовічна наука. 3.Формування новочасової науки. Класична механіка та її значення. 4.Еволюційні ідеї у біології 19 ст. 5. Фізика кінця 19 – початку 20 ст. 6.Досягнення науки і техніки 20 ст. Проблеми соціально-гуманітарного знання. 7.Постнекласична наука та її особливості.	4
3	Структура наукового пізнання 1.Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання. 2.Особливості емпіричного рівня та його форми. 3.Особливості теоретичного рівня, його форми та методи. 4.Специфіка методів аналізу проблем соціальної сфери.	5
4.	Основні концепції філософії науки 1.Критичний раціоналізм К.Поппера. Альтернативність у науці. 2.І.Лакатос та його концепція дослідницьких програм. 3.Структура наукових революцій (за Т.Куном). 4.Наукова раціональність у інтерпретації Е. Гуссерля. 5.Новітня західна філософія науки.	2
	Всього:	15

4.3 Завдання для самостійної роботи

Індивідуальні завдання для самостійної роботи

Індивідуальні завдання

Студент обирає одне із завдань та виконує його у письмовому вигляді. Обсяг – 2-3 сторінки друкованого тексту.

1.Чому виникнення науки не є самоочевидним?

2.Які основні етапи розвитку науки і техніки вам відомі?

3.Чому відбуваються наукові революції?

4.У чому полягає системний характер наукового знання?

5.У чому полягає несуперечливий характер наукового знання?

6.Як вплинуло на філософію формування наукового мислення?

7.Які спільні риси науки та паранауки вам відомі?

8.Коли і чому наука стала соціальним інститутом?

9.Які функції виконує філософія у науковому пізнанні?

10.Які етапи розвитку філософії науки вам відомі?

11.Які джерела та види знань вам відомі?

12.Порівняйте різні визначенні наукового методу в класичній, некласичній та постнекласичній науці.

13Опишіть структуру емпіричного рівня організації наукового пізнання.

14.Коли і чому виникла етика науки?

15.Опишіть структуру теоретичного рівня організації наукового пізнання.

16.У чому полягають відмінності концепцій філософії науки К.Поппера і Т.Куна?

17.Чому виникла філософія науки як окрема галузь знання?

18. Які методи аналізу проблем соціальної сфери вам відомі?

19.Як використовується експеримент в психологічних науках?

20.Як використовується метод вимірювання в соціології?

5.Підсумковий контроль

Питання до заліку для спеціальностей «Психологія» і «Соціальна робота»

1. Предмет і завдання філософії науки.
2. Місце науки в системі духовної культури. Основні функції науки.
3. Засади науки: норми наукового дослідження, наукова картина світу, філософські засади.
4. Історичний тип наукової раціональності як система засад науки.
5. Основні історичні етапи розвитку європейської науки.
6. Проблема походження науки.

7.Наука як соціальний та історичний феномен. Основні аспекти існування науки: система знань, вид діяльності, соціальний інститут.

8.Особливості наукового пізнання.

9.Філософія і наука в античному світі.

10.Основні досягнення античної науки.

11.Основні досягнення середньовічної науки.

12.Основні досягнення науки доби Відродження.

13.Натурфілософія М.Коперника і Г.Галілея.

14.Основні досягнення науки 17 ст.

15.Значення теорії класичної механіки для формування класичної науки.

16.Проблема методу пізнання у філософії Нового часу.

17.Основні досягнення природознавства 19 ст.

18.Особливості некласичного етапу розвитку науки.

19.Постнекласичний етап розвитку науки: синергетика.

20.Емпіричний рівень наукового пізнання: опис.

21.Теоретичний рівень наукового пізнання: форми.

22.Теоретичний рівень пізнання: методи.

23.Теоретичний рівень пізнання: підходи.

24.Взаємодія рівнів наукового пізнання(на прикладі психології).

25.Факт в структурі наукового знання.

26. Гіпотеза як форма розвитку наукового пізнання.

27.Специфіка методології соціально-гуманітарних наук.

28.Основи наукових методів аналізу проблем соціальної сфери(для спеціальності «Соціальна робота»).

29.Сучасна наукова картина світу.

30.Філософська методологія і її значення для розвитку науки.

31.Поняття наукового методу. Типологія методів.

32.Поняття парадигми наукового пізнання.

33.Поняття «наукова революція».

34.Проблема істини у сучасній філософії науки.

35.Неопозитивізм: емпіричний редукціонізм, принцип верифікації.

36.Постпозитивізм.

37.Концепції новітньої західної філософії науки.

38.Екологія як глобальна проблема та інтегруюча тенденція сучасної науки.

39.Моральні та правові регулятиви розвитку науки. Етика науки.

40.Наука як соціальний інститут.

41.Проблема гуманізації науки.

42.Етика вченого.

43.Проблема співвідношення свободи наукової творчості й відповідальності дослідника в сучасній науці.

44.Структура наукової теорії.

45.Емпіричний рівень наукового пізнання: порівняння.

46."Римський клуб" : місце його діяльності в формуванні екологічного мислення, вплив на світову громадську думку.

47.Емпіричний рівень наукового пізнання: вимірювання.

48.Емпіричний рівень наукового пізнання: експеримент.

49.Емпіричний рівень наукового пізнання : спостереження.

50.Статус науки в сучасному соціумі.

51.Проблеми комунікації в сучасній науці.

52.Наукове співтовариство як соціальна група.

53.Теорія критичного раціоналізму К.Поппера.

54.Методологія науково-дослідницьких програм І.Лакатоса.

55.Концепція наукових парадигм та революцій Т.Куна.

56.Глобальні наукові революції.

57.Ідеї філософської герменевтики та їх значення для науки.

58.Методологічні концепції історизму (Т.Кун., С.Тулмін).

59.«Методологічний анархізм» П.Фейєрабенда.

60.Концепція розвитку науки В.Стьопіна.

Питання до іспиту для спеціальності «Соціологія»

1. Основні досягнення античної науки.
2. Основні досягнення середньовічної науки.
3. Основні досягнення науки доби Відродження.
4. Натурфілософія М.Коперника і Г.Галілея.
5. Основні досягнення науки 17 ст.
6. Значення теорії класичної механіки для формування класичної науки.
7. Проблема методу пізнання у філософії Нового часу.
8. Основні досягнення природознавства 19 ст.
9. Особливості некласичного етапу розвитку науки.
10. Постнекласичний етап розвитку науки: синергетика.
11. Емпіричний рівень наукового пізнання: опис.
12. Теоретичний рівень наукового пізнання: форми.
13. Теоретичний рівень пізнання: методи.
14. Теоретичний рівень пізнання: підходи.
15. Взаємодія рівнів наукового пізнання(на прикладі соціології).
16. Факт в структурі наукового знання.
17. Гіпотеза як форма розвитку наукового пізнання.
18. Специфіка методології соціально-гуманітарних наук.
19. Емпіричний рівень наукового пізнання та його специфіка в соціології.
20. Сучасна наукова картина світу.
21. Засади науки: норми наукового дослідження, наукова картина світу, філософські засади.
22. Філософська методологія і її значення для розвитку науки.
23. Поняття наукового методу. Типологія методів.
24. Поняття парадигми наукового пізнання.
25. Поняття «наукова революція».

26. Проблема істини у сучасній філософії науки.
27. Неопозитивізм: емпіричний редукціонізм, принцип верифікації.
28. Постпозитивізм.
29. Концепції новітньої західної філософії науки.
30. Екологія як глобальна проблема та інтегруюча тенденція сучасної науки.
31. Моральні та правові регулятиви розвитку науки. Етика науки.
32. Історичний тип наукової раціональності як система засад науки.
33. Наука як соціальний інститут.
34. Проблема гуманізації науки.
35. Етика вченого.
36. Проблема співвідношення свободи наукової творчості й відповідальності дослідника в сучасній науці.
37. Структура наукової теорії.
38. Емпіричний рівень наукового пізнання: порівняння.
39. "Римський клуб" : місце його діяльності в формуванні екологічного мислення, вплив на світову громадську думку.
40. Емпіричний рівень наукового пізнання: вимірювання.
41. Емпіричний рівень наукового пізнання: експеримент.
42. Емпіричний рівень наукового пізнання : спостереження.
43. Основні історичні етапи розвитку європейської науки.
44. Статус науки в сучасному соціумі.
45. Проблеми комунікації в сучасній науці.
46. Наукове співтовариство як соціальна група.
47. Теорія критичного раціоналізму К.Поппера.
48. Методологія науково-дослідницьких програм І.Лакатоса.
49. Концепція наукових парадигм та революцій Т.Куна.
50. Глобальні наукові революції.
51. Ідеї філософської герменевтики та їх значення для науки.

52. Методологічні концепції історизму (Т.Кун., С.Тулмін).
53. «Методологічний анархізм» П.Фейєрабенда.
54. Проблема походження науки.
55. Концепція розвитку науки В.Стьопіна.
56. Наука як соціальний та історичний феномен. Основні аспекти існування науки: система знань, вид діяльності, соціальний інститут.
57. Особливості наукового пізнання.
58. Філософія і наука в античному світі.
59. Місце науки в системі духовної культури. Основні функції науки.
60. Предмет і завдання філософії науки.
61. Що таку наука?
62. Що таке наукове знання?
63. Чому виникла наука?
64. Чому наука є сферою суспільної діяльності?
65. Коли оформлюється класична наука?
66. Як ви розумієте, що наука є соціальним інститутом?
67. Поясніть, чому наука є системою знань.
68. Назвіть соціокультурні функції науки.
69. Поясніть зв'язок між філософією та наукою.
70. Що таке метод пізнання?
71. Що таке емпіризм?
72. Що таке раціоналізм?
73. Порівняйте метод та методологію.
74. Назвіть рівні наукового пізнання.
75. Назвіть форми емпіричного рівня наукового пізнання.
76. Назвіть форми теоретичного рівня наукового пізнання.
77. Назвіть методи теоретичного рівня наукового пізнання.
78. Що таке класифікація наук?
79. Що таке наукова революція?

80. Що таке наукова картина світу?
81. Чому оформлюється філософія науки як самостійна наукова дисципліна?
82. Що таке верифікація?
83. Що таке фальсифікація?
84. Чому набула популярності історія науки?
85. Що таке істина?
86. Що таке гіпотеза?
87. Яка роль гіпотез у науковому пізнанні?
88. Чому виникла етика науки?
89. Чому наука як професія стала масовою?
90. Що таке наукове співтовариство?

6.Критерії оцінки знань студентів на іспиті

Виходячи з поставлених цілей і індивідуальних особливостей студентів необхідно враховувати:

- правильність і усвідомленість викладання матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, чіткості вживання професійної термінології;
- самостійність відповіді;
- логічність, доказовість при викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальнонаукових, специфічних знань і умінь.

Оцінка «відмінно» – відповідь повна, правильна, свідчить про засвоєння основного матеріалу курсу;

- правильно розкрито зміст понять дисципліни, закономірності її розвитку;
- правильно використані різні джерела знань;

- відповідь самостійна, ґрунтується на знаннях, що вже засвоєні і допоміжних відомостях.

Оцінка «добре» – відповідь відповідає раніше переліченим вимогам, вона повна, правильна;

- нечітко викладається основний матеріал або висновки, що легко виправляється за допомогою питань викладача.

Оцінка «задовільно» – відповідь правильна, матеріал, в основному, засвоєно, але нечітко визначені поняття та закономірності:

- відсутнє повне вміння самостійно пояснити взаємозв'язки, непослідовно викладено матеріал.

Оцінка «незадовільно» – відповідь неправильна;

- не розкрито основний зміст учбового матеріалу, не додаються відповіді на допоміжні питання викладача, мають місце помилки у визначенні понять.

ВСІ ВАРІАНТИ ІСПИТОВИХ БІЛЕТІВ(у додатку). Варіант 1 іспитового білету (з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Предмет і завдання філософії науки(20 б).
2. Емпіричний рівень наукового пізнання та його специфіка в соціології(15 б.).
3. Що таке наукове співтовариство?(5 б.).

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарах	40/50
2	Письмове індивідуальне завдання	20
3	Іспит/залік	40/30
	Всього	**100**

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів здійснюється шляхом проведення іспиту (40 б.) або заліку (30 б.) та врахування результатів поточного контролю. Поточний контроль (60 б./70 б. – максимум, 20 б. - мінімум) здійснюється, із розрахунку на 1 студента, шляхом виконання письмової роботи (20 балів); відповіді на семінарських заняттях (5 -10 балів).

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Автономова Н.С.Рассудок. Разум. Рациональность. М., - 1988
2. Агацці. Етика і наука//Філософська і соціологічна думка. - 1991. N 9.
3. Альтернативные миры знання. - Спб. - 2000.
4. Андрос Е.И. Истина как проблема познания и мировоззрения. - К., 1981.
5. Ахутин А. Понятие "Природа" в античности и Новое время. - М., 1988.
6. Башляр Г. Новый рационализм. - М., 1987.
7. Гайденко П.П.Эволюция понятия науки. - М., 1988.
8. Галеев Б. Человек, искусство, техника. - Каз. Ун-т, 1987.
9. Диалектика познания сложных систем. - М., 1988.
10. Заботин П.О. Преодоление заблуждения в научном познании. - М.. 2011.
11. Каныгин Ю.М. Основы когнитивного общества знания. – К., 2013.
12. Кассирер Э. Познание и действительность.- СПб 1912.
13. Киселев Н.Н. Мировоззрение и экология. - К., 1990

14. Кун Т.Структура научных революций.- М., 1975.
15. Лакатос И. История науки и ее рациональная реконструкция//Структура и развитие науки. - М., 1978.
16. Лекторский В.А.Субьект, обьект, познание. - М., 1980.
17. Лобастов Г.В. Так что же єсть истина?//Философские науки. 2011. № 6.
18. Дротянко Л.Г. Філософія наукового пізнання. К.,2010.
19. Добронравова Ш., Білоус Т, Комар О. Новітня західна філософія науки. – К, 2008.

7.2 Додаткові джерела

1. Лук'янець В.С, Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс. -К., 2000. - 304 с.
2. Людина і культура в умовах глобалізації. - К., 2013 - 400 с.
3. Мамардашвили М.К. Классический и неклассический идеалы рацинальности. -Тбилиси, 1984.
4. Мелков Ю.А. Факт в постнеклассической науке. К. - 2004. - 224 с.
5. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. - М., 1991.
6. На пути к теории научного знання. - М., 1984.
7. Печчеи А. Человеческие качества.М., 1985.
8. Поппер К. Логика и рост научного знання. - М., 1983.
9. Проблеми методологии постнеклассической науки. - М., 1992.
10. Пуанкаре А. О науке. - М., 1983.
11. Райхенбах Х. Философия и естествознание // Эпистемология и философия науки. - М, 2004, т. 1, № 1, с. 213 - 227.
12. Тулмин С. Человеческое понимание. - М., 1984.
13. Уайтхед А. Избранные произведения.- М., 1990.
14. Фейерабенд П. Избранные произведения. - М, 1986.

15. Цехмістро У.З. Голістична філософія науки „Акта". Харків. - 2013.
16. Левин Г.Д. Проблема трансформации эмпирического знания в теоретическое //Вопросы философии - 2018, №8.

7.3 Інформаційні ресурси

1. http://postnauka.ru
2. www.info-library.com.ua
3. http://www.ifilosofia.ru